

VAQIF YUSIFLI

Lənkərana yolum düşəndə bu şəhərdə, onun ayrı-ayrı kəndlərində yaşayan söz adamları ilə səmimi ünsiyyətdə oluram. Burada yaşayan şairlərin bir çoxu təkcə bu bölgədə deyil, bütün Azərbaycanda da az-çox tanınırlar. Ağamir Cavad, Tərhan Əbilov, Elşad Səfərlı, Əhməd Haqqsevər, Ziafət Yəhya, Müşfiq Cəbi, Ziya Dilsuz, Əyyub Türkel, Anar Seyidağa, Xatirə Xatün, Məmməd Həbib bu gün Lənkəran ədəbi mühitindən böyük poeziya aləminə öz töhfələrini verirlər. Bu şairlərdən biri də Sərraf Talıbdır.

Onun yeni şeirlər kitabı ilə ("Bu yerin üstü də məni tanımır" -Bakı, 2022) tanış oldum və öz poetik dünyası, duyğular-düşüncələr aləminin özünəməxsusluğu ilə diqqəti cəlb edən bir şairi tanıdım. Yazıçı-tərcüməçi -dostum Nəriman Əbdülrehmanlının həmin kitabına yazdığı ön sözdə ("SərrafTalib: Su kimi saf ömür") deyilir: "Sərraf Talib könül adamıdır, şeirlərini ictimai motivlərlə yükləmir, insan qəlbinin ən incə tellərinə toxunmağı bacarır. Onun şeirlərində təbiət, təbiətin daşı, ağacı, çayı, meşəsi, gülü-çiçəyi, quşu-heyvanı, yağışı-qarı var. Onun duyumunda Lənkəranın yağışı başqa yağışlara oxşamır, yalnız Sərrafın ayırd elədiyi çalartılara malikdir; Lənkəranın qarı da başqa cürdü, o qar ancaq müəllifin sevdiyi torpağa yağa bilər". Bu mülahizələr təkcə dost sözü kimi deyil, həm də Sərrafın şeirlərinə verilən dəyərli qiymət kimi anladım. Əlbəttə, bu yazıda mən onun bütün şeirləri barədə geniş söz açmaq istəmirəm. Ancaq Sərrafı özünəməxsus bir şair kimi səciyyələndirən bir neçə məqamı-düşüncülərimi nəzərə çarpdırmaq istəyirəm. Sərraf Talibin şeirlərində onun

öz daxili dünyasından gələn isslərin, duyğuların müxtəlif variasiyaları ilə rastlaşırıq. Bu hisslər, duyğular iki əsas motivi özündə əks etdirir. Şeirlər kitabının ən azı ilk 40 səhifəsində ("Biz 28 metr aşağıda" bölməsində) şairin öz fərdi aləmi ilə bağlı narahat düşüncələr diqqəti cəlb edir. Bu tipli şeirlərdə kədər də var, kədərdən doğan ahlar-amanlar da, göz yaşları da, ürəyə təsir edən nostalji hisslər də. Və bütün bu kədər səlləri ifadə olunan şeirlərə iradımız yox. Çünki hər hansı bir kədər patologiyaya kəsb eləmirsə, o hisslər sırf ağlamağa aparıb çıxarmırsa, səni düşündürsə, deməli, kədər də poeziya lisanına çevrilir. Məsələn, şəhid valideynlərinə həsr olunan şeir kimi:

**Başını dik saxla, qardaş,-
Tanrı sənə pay vermişdi,
Mərd ataya tay vermişdi,
Gözəllikdə ay vermişdi,
Sanki şimşək parçasıdır.
Hər ilinə qurban verdin,
Hər tükünə min can verdin.
Anası duz çevirərdi,-
Oğlu ərler ucasıydı.**

Yaxud: "Xocalı" şeirində: "Hanı xanı, xatını? Beşiyi boş Xocalı". Sərraf Talib da ölümdən yazır. Amma necə? "Bir çiçək ölümü keçdi ürəyimdən"- "Mən bu yaşında görməmişdim, Bu sayda dərilən çiçəkləri, Gənc yaşında ölənlər çiçəkləri, Yola, səkiyə, parka- Sərilən çiçəkləri". Bunlar kədər-in-qəmin mahiyyətini ortalayan şeirlərdir. Doğrudan da, çiçəklərin ölümü şeirdə elegik mənə daşıyıb. Sərraf Talib belə şeirlər də yazır ki, o şeirlərdə qəm, kədər ictimai mahiyyət daşıyır. "Burda ilboyu yaydı"- "Sanki cənnətdi buralı Kişilər zövcələrindən xəlvət, Qadınlar ərələrindən gizli nikahdan kənar bir macərə yaşamaqdan ötrü". Burada pullar səpələnir zibil yerinə"- Qumarxanadır bura və S.Talib buradakı tamaşanı ən qorxulu-"ağrı və ehtiraslı" faciələrə bənzədir. Əlbəttə, onun şeirlərində qəmin və bədbəxtliyin

dəhşətləri necə təsirli verilsə, onun əksinə, işığın da, gözəlliyin də təsviri diqqəti çəkir. S.Talib bir parça işığın da poetik rəngə büründüyünü canlandırma bilir:

**Bir parça işıq düşüb
Otağıma.
Bir parça ağ kağıza bənzəyir,
Titrəyə-titrəyə sanki dil açır.
Yarıqaranlıq otağımın**

**Sinəsi
Elə bil ki, çiçək açıb.
Hər gün mənim otağıma
Gülüş kimi axar işıq,
Yağış kimi yağar işıq.
Bu şən işıq, oynaq işıq,
Ömrümə pay düşən işıq.**

Və mən çox arzularım ki, Sərraf Talib yönünü həmişə işığa doğru tutsun. İşıqda gözəlliklər əks olunur. Şeirlərində "o qədər acizəm ki, etiraf edə bilmirəm bu günahları" tipli misralara ehtiyac duymasın. Bir çiçək ölümündən yazmaq, ya da ağacların böyüməməsinin ezabını yaşamaq daha mənalıdır. Nəinki "Bəs mən kiməm? Heç ağlamaq da gəlmir əlimdən!", "Oddan çıxıb düşdüm oda, Düşdüm rəyalar aləminə. Gözlərimi açdım 6-cı palatada" kimi pessimist düşüncələrə dalmaq.

Sərraf Talib yurdumuzun Cənub bölgəsindəndir və şeirlərində də

oranın təbiətini sözlərin rəngləri ilə rəsm edir. Baxın, Lənkəranın özünəməxsus bir gözəllik məkanı olduğunu necə canlandırır:

**Burada meşələr elə sıxdı ki,
Sanki nümayişə çıxıbdı onlar.
Bulaqlar torpağın gözündü sanki,
Göylərlə yarışa çıxıblar onlar.
Xəzər bəstəkarmı,
Xəzər müğənni?
Nəğmə düzində çimər ürəyim!
Şəfaqla yəniklənr,
Nurla yüklənr,
Bu nadir limanda gəmi ürəyim!**

Hələ onun "Dağlara qar yağır", "Bu çəmənlər yaz", "Bu ağ yağış adı deyil", "Mən Hirkanda bir dəmirağac" şeirləri Məncə, Lənkəran mənzərələri bu şeirlərdə rəssam duyğularından doğub. Təbiətlə insan ürəyinin vəhdətini əks etdirən şeirlər məni daha çox təsirləndirdi.

**Bir bahar yağışı başlaya indi,
Düzülə saçıma mirvari kimi.
Bir yağış başlaya, düşüb üzümə,
Bir qızın ərköyün saçları kimi.**

Lənkəran həm də yağışlar diyarıdır və heç də təsadüfi deyil ki, Sərrafın şeirlərinin əksəriyyətində YAĞIŞ obrazı ilə qarşılaşırsan. "Yağış-tək göylərə uzanıb şeirim Bu gün Lənkərana yağışlar yağır", "Dağların başına kim atdı duvaq? Bura yağış yağır, orda qar yağır" və s. misralardan yağışlar yağır üzümüzə və mən istər-istəməz gözəl şairimiz Camal Yusifzadənin yağışlı, buludlu, çis-kinli Lənkəran şeirlərini xatırlayıram.

Sərraf Talibin bu dünyaya gədən yolu onun doğulduğu Şağlaser kəndindən başlayır. Öz kəndinə "Bu dünyaya gədən yol" lirik poemasını həsr edib. Yeri gəlmişkən deyim ki, Şağlaser mənim nənəm (Allah rəhmət eləsin!) Züleyxanın kəndidir. Ora uşaqlıqda tez-tez gedirdim. Yolum düşəndə yenə gedirdim. Maraqlıdır ki, şağlaserlilərin əksəriyyəti seyidirlər. Elə Sərrafın özü də. O

kənddə Xilqet adında gözəl qezəllər yazın bir şair şair də yaşayır.

**Qara asfalt yavaş-yavaş uzandı,
Mən ölmüşdüm, dirilmişəm-qazandım!
Tarix yaddaş, unudulmaz, yazandı,
Ürəyini açdın mənə, çox sağ ol!
Şağlaserdən bu dünyaya gədən yol!
Hanı babam, hanı o at, bilir el,
İgidlərin igidliyi olub sel..
Abidədir dəmirağacı-dəmir el,
Ürəyini açdın mənə, çox sağ ol!
Şağlaserdən bu dünyaya gədən yol.**

Sərrafın "Avtoportret" silsiləsindən olan şeirləri də onun bir şair kimi xarakterini səciyyələnməyə yardım edir. Bu silsildə analara və öz anasına həsr etdiyi şeirlərə nəzər yetirirəm. Analar haqqında bizim poeziyada yüzlərlə şeirlər yazılıb, amma Sərrafın şeirləri özünəməxsusdur. Elə birçə "Anamın əlləri" balladasını götürək. Bu şeirdə orijinal poetik ştrixlər, ana əllərinin cizgilərini əks etdirən təşbihlər var ki, indiyə kimi heç bir şairdə rast gəlməmişəm. "Onda hələ uşaq idim,-əsen idim, Dodağını acı-acı büzən idim, Onda bəzən Ayrı-ayrı qadınların Pənbə kimi əllərini Gören zaman, Anam, sənin Qabar-qabar, Cadar-cadar əllərindən utanmışam". Anasına məhəbbətini Sərraf "Ana heykəli", "Bir məktub var evimizdə" şeirlərində də davam etdirir.

Sərraf Talibin şeirləri barədə sözümlü onun "Yaşamalı dünyadır dünya" şeirindən bu misralarla bitirirəm. Onun həyat eşqini, dünyaya və insanlara sevgisini ifadə edir bu şeir və həmin şeir bizi də nikbinliyə səsləyir:

**Günəşin işığı bir gün üzündə,
Əlimi köksümə sıxıb otursam,
Göylərə çəkilsə adi sözlüm də,
Ayağım altında yeri qaçırısam,
Əlimi açsanız güllənər atəş,
Bir körpə qaçacaq mənim izimlə.
Gözümə baxsanız dillənər günəş,
Günəş də dünyaya baxar gözümə!
Hər gün başlanmalı dünyadır dünya,
Dostum, yaşamalılı dünyadır dünya.**